

Plaça de l'Església

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Plaça de l'Església, s/n.
Emplaçament Al nucli antic de Granollers
Alçada: 148

Coordenades:

Latitud: 41.607682964159
Longitud: 2.2863417863846
UTM Est (X): 440535
UTM Nord (Y): 4606465

Classificació

Número de fitxa 08096 - 370
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Romà Medieval Modern Contemporani
Segle I dC. - XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Jaciment tapat.
Protecció Física
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic de Granollers. Àrea arqueològica núm. 79 (plaça de l'Església) i núm. 82 (Solar de Càritas). Protecció de tipus VIII: Àrees arqueològiques.
Data aprovació: dc., 15/10/2003 - 12:00
Número inventari CCAA 14660
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Pública

Titular: Ajuntament de Granollers

Fitxes associades:

[Antiga rectoria](#)

[Església parroquial de Sant Esteve](#)

[Jardí de la rectoria](#)

[Pati de la rectoria](#)

[Solar de Càritas](#)

[Can Piera](#)

[Plaça Folch i Torres I i II](#)

[Campanar de l'església parroquial de Sant Esteve](#)

[Muralla de Granollers](#)

Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huéllamo

Data de registre de la fitxa: dt., 01/01/2002 - 01:00

Autoria de la darrera revisió:

Jordi Piñero Subirana

Data de la darrera revisió:

dc., 22/05/2024 - 13:35

Descripció

Jaciment arqueològic al centre de Granollers amb diferents fases que documenten l'evolució de la ciutat, des del seu origen com a vil·la romana (en aquest indret s'hi ubicava un pati porticat que corresponia a la *pars rustica*), passant per una necròpolis alt medieval associada a l'església, la sagrera i la continuació del nucli de Granollers en les èpoques posteriors. En la intervenció arqueològica que s'hi va realitzar els anys 2002 i 2003 es van documentar nou fases cronològiques, que tot seguit detallem.

Fase 1 (fase edilícia romana). Correspon a la construcció de la vil·la romana de Granollers, al segle I dC.

Van aparèixer restes d'un pòrtic que feia d'aglutinant d'una sèrie d'estances que s'obrien al seu voltant. Tenint en compte que hi havia un altre pòrtic situat més al nord, es va interpretar que el pòrtic de la plaça de l'Església era el que vertebrava la *pars rustica* de la vil·la, mentre que el pòrtic nord corresponia al peristil de la *pars urbana* de la mateixa vil·la. Això concorda amb la troballa de dos dipòsits per a l'elaboració del vi ("*laci vinarii*") en aquesta zona del pati porticat rústic.

Fase 2 (sitges dels segles III – VI). Es van documentar un total d'onze sitges. Es divideixen en dos grups; un conjunt al sud format per quatre sitges molt properes entre elles, i un conjunt al nord, amb una alineació d'est a oest. Aquestes, tot i estar escapçades, semblaven ser de mida petita i mitjana, amb el fons pla i de secció cilíndrica o lleugerament troncocònica.

Fase 3 (amortització del pòrtic sud i fase constructiva romana dels segles IV–V). Al segle IV es va fer un gran retall entre els dipòsits de vi, on apareix un edifici obrat amb la tècnica de l'*opus caementicium*. Només en resta la fonamentació i no se'n coneix la funció.

Fase 4 (necròpolis medieval, segles IX–XI). En aquesta època alt medieval s'hi va establir una extensa necròpolis que, amb tota probabilitat, estava vinculada a l'església parroquial, concretament a l'església preromànica de la qual no se'n té constància arqueològica. S'hi van poder registrar un total de 103 tombes. Les tombes no presentaven aixovar de cap tipus, fet que dificulta la seva datació, però se sap que són posteriors a l'edifici en *opus caementicium*, ja que la distribució de les sepultures en respecta l'estructura. La tipologia de les tombes és de fosses simples, antropomorfes i cistes de còdols. Les fosses simples es basen en retalls de forma fusiforme o ovalada que segurament tenien algun tipus de coberta. Les fosses antropomorfes són les característiques amb forma humana. Totes les tombes es troben en sentit est-oest, el

cos en decúbit supí i amb els braços creuats sobre la pelvis o l'abdomen o a banda i banda del cos. Vàries de les tombes presenten ossos en posició secundària.

Fase 5 (sagrera medieval dels segles XI–XIV). La Sagrera és l'espai d'immunitat fixat en trenta passes al voltant de l'església, vigent a partir del segle XI. La sagrera de Granollers fou un primer nucli de la vila medieval, junt amb la zona de mercat. Com a tal, la sagrera va estar vigent entre els segles XI i XIV. Progressivament es va anar ampliant, i va acabar ultrapassant el límit de trenta passes. A l'espai de la sagrera s'hi van documentar també 47 sitges (sagrers).

Fase 6 (segles XIII–XIV). En aquest moment es va trencar l'orientació urbanística derivada de la fase romana. La vila medieval es va reorganitzar amb un urbanisme que s'aglutinava al voltant del nucli de l'església i, més a llevant, entorn del mercat (plaça Porxada), amb altres petites places. Al segle XIII la vila estava encerclada per una muralla, que es va ampliar al segle XIV.

Fase 7 (construcció de la muralla el 1366 i urbanisme gòtic). L'any 1366 es començà a construir la segona muralla (del segle XIV), fet que comportà canvis urbanístics. La muralla està encaixada en un retall natural en forma de L amb una banqueta de 1'70m. Contemporani a aquest pany hi ha una bestorre a l'extrem nord del pany, del segle XIV. És de planta quadrangular, oberta per l'est amb carreus perfectament escairats als angles. Es documenta també el fossat corresponent a aquesta fase, en forma de U, amortitzat durant els segles XV i XVI. El fossat tenia una amplada de set metres. L'urbanisme dels segles XIV i XV es caracteritza per un creixement de la ciutat en direcció est, ultrapassant la tradicional zona d'ocupació romana i alt medieval al turó de Sant Esteve. La muralla és un element vertebrador de l'urbanisme en aquest moment, i es construïren cases amb espais porticats als baixos, sobretot al voltant de les places. Es construeix també una nova església gòtica. A més, s'han documentat pous que captaven l'aigua freàtica i que serien d'ús públic, situats al mig de la plaça.

Fase 8 (fase constructiva dels segles XVI–XVII). Des de mitjans segle XVI Granollers protagonitza un gran creixement demogràfic que queda palès en l'urbanisme, amb un augment de la superfície construïda, inclòs els ravals fora muralles. S'efectuaren també reparacions en alguns punts de la muralla. La trama urbana es presenta amb una sèrie de cases probablement d'una sola crugia, entre mitgeres, disposades de manera perpendicular al corredor que envoltava interiorment la muralla, amb la façana disposada a l'est. Es van documentar tres retalls farcits amb materials d'època moderna.

Fase 9 (segle XIX). En aquest últim moment es documenta la fossilització de la sagrera. S'enderroquen torres, portals i alguns panys de muralla, es reorganitzà l'urbanisme sense tenir la fortificació com a element vertebrador. Les noves estructures bastides en aquesta època van suposar l'enderrocament de la muralla en alguns casos i, en altres, el seu aprofitament per integrar-hi edificis (fitxa CCAA 14660).

Observacions:

El 1965 Josep Estrada ja va documentar en aquest indret materials arqueològics d'època romana que no estaven associats a cap estructura. Entre d'altres, un petit bloc de marbre que podria correspondre a una petita ara.

Durant els anys 2002 i 2003, arran de les obres d'arranjament de la plaça de l'Església, es van dur a terme diverses intervencions arqueològiques preventives.

El 2005 es va realitzar una intervenció de conservació i restauració al tram de la muralla conservada a l'interior del bloc A1 de la plaça de l'Església. Es van retirar part de maons que sobresortien de l'extrem de la muralla i es van sanejar les zones de muralla acabades amb arrebossats amb mal estat. També es van rejuntar amb morter de calç i sorra els espais buits que s'havien produït al llarg del

temps.

El 2007 es va realitzar una nova intervenció arqueològica preventiva.

En aquesta zona, que es troba al centre de la vil·la romana de Granollers, hi ha un bon nombre de jaciments. Tot i la seva proximitat, s'han tractat com a jaciments separats o individualitzats, cosa que no en facilita una visió de conjunt i sovint genera confusió. Entre altres, hi trobem el Passatge de Sant Bartomeu, l'Hort de l'Aiguadé, el pati de can Gorina, l'Antiga Presó, Pati de la Viuda Trullàs (o de la senyora Bassa), plaça de l'Església, Pati de la Rectoria, solar de Caritas o Església de Sant Esteve.

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (2004). *Atles d'arqueologia urbana de Granollers*. Atles d'arqueologia urbana de Catalunya, volum 1. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.

AUTORS DIVERSOS (2022). *In illo tempore. Granollers en època romana*. Museu de Granollers, Granollers.

ESTRADA i GARRIGA, Josep (1993). *Granollers a l'antiguitat*. Granollers; Tarafa, Editora de Publicaciones, S.L. Revista.

PARDO RODRÍGUEZ, J. (1989). "La romanització al Vallès", a *Rev. Estudis de Granollers i del Vallès Oriental* 1. Aproximació al medi natural i a la història de Granollers.

PARDO RODRÍGUEZ, J. (1993). "El nucli romà de Granollers. Breu resum de l'estat de la qüestió" a *Empúries, Revista de Prehistòria, Arqueologia i Etnologia*, núm. 48-50, II.

TENAS BUSQUETS, M. (1999). "El nucli romà de Granollers: l'aportació de les restes funeràries", a *IX Memorial Joan Camps*, Associació Cultural de Granollers.

VILA BONAMUSA, Lluís (2001). *Pla especial de protecció del Patrimoni Històric-Arquitectònic de Granollers*. Patrimoni arqueològic. Granollers. Document administratiu.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Carta Arqueològica](#)

